

Kansantalouden tilinpito 2008

Bruttokansantuote kasvoi yhden prosentin viime vuonna

Bruttokansantuotteen volyymi kasvoi 1,0 prosenttia vuonna 2008 Tilastokeskuksen tarkistettujen ennakkotietojen mukaan. Helmikuussa julkaistujen ensimmäisten ennakkotietojen mukaan kasvu oli 0,9 prosenttia. Bruttokansantuote eli tavaroiden ja palveluiden tuotannossa aikaansaatu arvonlisäys oli 185 miljardia euroa.

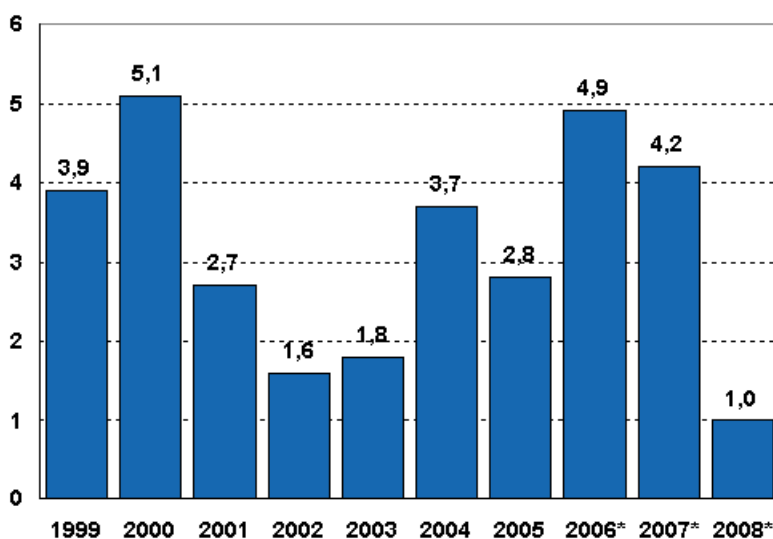
Tuotannon volyymi kasvoi huomattavasti vain sähkötekniisessä teollisuudessa ja kaupassa. Eniten tuotannon volyymi väheni rahoitus- ja vakuutuspalveluissa.

Tuotannon kasvu oli paljolti viennin varassa. Viennin volyymi kasvoi 7,3 prosenttia ja tuonnin volyymi 7 prosenttia. Erityisesti palveluiden vienti ja tuonti kasvoivat. Kulutuksen volyymi kasvoi 1,9 prosenttia ja investoinnit 0,3 prosenttia.

Yritysten toimintaylijäämä eli liikevoitto pienentyi 6,9 prosenttia viime vuonna alkaneen laman takia, mutta investoinnit kasvoivat edelleen. Yritysten rahoitusylijäämä pieneni 0,9 miljardiin euroon. Julkisyhteisöjen ylijäämä oli vielä viime vuonna 8,1 miljardia euroa.

Kotitalouksien reaalitulot kasvoivat keskimäärin 2 prosenttia. Palkkatulot kasvoivat nimellisesti 6,8 prosenttia ja sosiaalietuudet 4,8 prosenttia, mutta yrittäjätulot alenivat 9,6 prosenttia. Kotitalouksien rahoitusaliijäämä oli 4,7 miljardia euroa.

Bruttokansantuotteen volyymin vuosimuutos, prosenttia

Sisälllys

Bruttokansantuote kasvoi yhden prosentin vielä viime vuonna.....	3
Tuotanto toimialoittain.....	3
Tuonti ja vienti kasvoivat selvästi, kulutus ja investoinnit vähemmän.....	3
Työllisyys parani.....	3
Hinnat nousivat maltillisesti.....	3
Kansantulo supistui reaalisesti 1,3 prosenttia.....	4
Yritysten voitot vähenivät.....	4
Julkisyhteisöjen ylijäämä edelleen lähes 8 miljardia euroa.....	4
Kotitalouksien reaalitytulot kasvoivat kaksi prosenttia.....	5
Seuraava tarkistus tammikuussa 2010.....	5
Liitetaulukot	
Bruttokansantuote (BKT) markkinahintaan 1975-2008*.....	6
Huoltotase vuosina 2007*-2008*.....	7
Kansantulo vuosina 2007*-2008*.....	7
Nettoluotonanto vuosina 2007*-2008*.....	8
Laatuseloste: Kansantalouden tilinpito.....	9

Bruttokansantuote kasvoi yhden prosentin vielä viime vuonna

Suomen bruttokansantuote kasvoi Tilastokeskuksen tarkistettujen ennakkotietojen mukaan viime vuonna 1,0 prosenttia. Helmikuussa julkaistujen ensimmäisten en-nakkotietojen mukaan kasvu oli 0,9 prosenttia. Bruttokansantuote eli tavaroiden ja palveluiden tuotannossa aikaansaatu arvonlisäys oli 185 miljardia euroa.

Tuotanto toimialoittain

Alkutuotannon arvonlisäyksen volyymi kasvoi 0,3 prosenttia. Maatalouden arvonlisäys laski puolitoista prosenttia. Kasvinviljelyn tuotanto aleni, mutta kotieläintalouden tuotanto säilyi entisellä tasolla. Metsätalouden arvonlisäys kasvoi yhden prosentin. Hakkuut vähenivät merkittävästi, mutta vastaavasti metsien nettokasvu oli aiempia vuosia suurempi.

Jalostustoimialojen eli teollisuuden ja rakentamisen arvonlisäyksen volyymi kasvoi 0,1 prosenttia. Koko teollisuuden arvonlisäys oli myös 0,1 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Puu- ja paperiteollisuuden arvonlisäys kääntyi viime vuonna neljän prosentin laskuun. Metalliteollisuuden arvonlisäys kasvoi yli viisi prosenttia elektroniikkateollisuuden lähes 12 prosentin kasvun ansiosta. Muun tehdasteollisuuden arvonlisäys pieneni 8 prosenttia. Rakentamisessa arvonlisäyksen volyymi kasvoi 0,3 prosenttia vuoden takaisesta.

Palvelutoimialojen volyymi kasvoi puolitoista prosenttia. Kaupan arvonlisäys kasvoi neljä prosenttia lähinnä autokaupan vilkastumisen ja tukkukaupan ansiosta. Liikenteen arvonlisäys kasvoi puolitoista prosenttia lähinnä liikennettä palvelevien toimintojen kasvun ansiosta. Kiinteistöalan palvelut kasvoivat yli kolme prosenttia ja liike-elämän palvelut vajaat kaksi prosenttia. Rahoitus- ja vakuutus toiminnan arvonlisäyksen volyymi aleni 10 prosenttia. Hallinto ja koulutuspalvelut säilyivät edellisen vuoden tasolla, mutta terveys- ja sosiaalipalveluiden volyymi kasvoi yhden prosentin.

Tuonti ja vienti kasvoivat selvästi, kulutus ja investoinnit vähemmän

Ulkomaankauppa kasvoi vielä viime vuonna selvästi. Sekä viennin että tuonnin volyymi kasvoivat noin 7 prosenttia. Tavaroiden viennin volyymi kasvoi lähes kolme prosenttia ja tavaroiden tuonnin volyymi yli neljä prosenttia, mutta erityisen paljon kasvua oli palveluiden ulkomaankaupassa.

Palveluiden viennin volyymi kasvoi 25 prosenttia ja tuonnin volyymi 16 prosenttia. Lukuja tarkistettiin huomattavasti ylöspäin helmikuussa julkaistuista ennakkotiedoista. Kasvuun vaikutti erityisesti kansainvälisten konsernien taloustoimien lisääntyminen ja konsernitoimintojen keskittäminen ulkomailta Suomeen.

Sekä yksityiset että julkiset kulutusmenot kasvoivat viime vuonna volyymiltaan noin kaksi prosenttia. Eniten kasvua oli kestokulutustavaroiden hankinnoissa, noin 9 prosenttia, mutta lyhytikäisten päivittäistavaroiden kulutus pysyi edellisen vuoden tasolla.

Investointien volyymi kasvoi viime vuonna enää 0,3 prosenttia. Asuinrakennusinvestoinnit, maa- ja vesirakennusinvestoinnit sekä ohjelmistoinvestoinnit vähenivät selvästi. Sen sijaan investoinnit toimitiloihin ja koneisiin ja kalustoon kasvoivat viime vuonna tuntuvasti.

Työllisyys parani

Työllisten määrä kasvoi vielä viime vuonna puolitoista prosenttia kuten tehtyjen työtuntienkin määrä. Eniten kasvua oli liike-elämän palveluissa, kaupassa ja rakentamisessa. Työttömyysaste oli Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan 6,4 prosenttia ja työllisyysaste 70,6 prosenttia.

Koko kansantalouden työn tuottavuus aleni viime vuonna 0,3 prosenttia.

Hinnat nousivat maltillisesti

Koko kansantalouden hintatason arvioidaan kohonneen viime vuonna 1,8 prosenttia mitattuna bruttokansantuotteen hintaindeksillä. Sitä nostivat erityisesti rakentamisen hinnat.

Kuluttajahintaindeksi nousi vuositasolla 4,1 prosenttia, mutta kotitalouksien kulutusmenojen hintaindeksi kansantalouden tilinpidossa 3,3 prosenttia. Kansantalouden tilinpidossa asumispalveluiden hintaa mitataan vain vuokrien muutoksella, kun kuluttajahintaindeksissä otetaan huomioon myös omistusasumisen menot. Myös vakuutus- ja rahoituspalveluiden hintakehitystä mitataan kansantalouden tilinpidossa eri tavalla kuin kuluttajahintaindeksissä.

Vaihtosuhte heikkeni edelleen 3,3 prosenttia, koska tuontihinnat kohosivat lähes kaksi prosenttia, mutta vientihinnat alenivat puolitoista prosenttia.

Kansantulo supistui reaalisesti 1,3 prosenttia

Nettokansantulo kasvoi viime vuonna nimellisesti kaksi prosenttia ja oli henkeä kohti 29 300 euroa. Suomen bruttokansantulo oli viime vuonna hieman pienempi kuin bruttokansantuote, 184 miljardia euroa, koska ulkomailta saadut omaisuustulot olivat pienemmät kuin ulkomaille maksetut omaisuusmenot. Brutto- ja nettokansantulo supistuivat reaalisesti, 0,7 prosenttia ja 1,3 prosenttia, koska vaihtosuhte heikkeni.

Kotitalouksien palkkatulot kasvoivat 6,8 prosenttia ja työnantajain sosiaalivakuutusmaksut 7 prosenttia. Yhteensä palkansaaajakorvausten osuus kansantulosta nousi 58,7 prosenttiin. Edellisenä vuonna osuus oli 56,2 prosenttia. Omaisuus- ja yrittäjätulot vähenivät 6,5 prosenttia ja niiden osuus kansantulosta oli 27,5 prosenttia. Edellisenä vuonna osuus oli 30 prosenttia.

Yritysten voitot vähenivät

Yritysten toimintaylijäämä eli liikevoitto supistui nimellisesti 7 prosenttia edellisestä vuodesta. Yritysten yrittäjätulo väheni 12 prosenttia. Yrittäjätulo ottaa huomioon myös omaisuustulot ja maksetut korot ja se vastaa karkeasti voittoa ennen verojen ja osinkojen maksua.

Välittömiä veroja yritykset maksoivat viime vuonna 7 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna ja osinkoja kuusi prosenttia vähemmän.

Yritysten kiinteät investoinnit kotimaahan kasvoivat viime vuonna nimellisesti 9 prosenttia erityisesti rakennusinvestointien kasvun takia. Kiinteät investoinnit olivat suuremmat kuin koskaan aiemmin. Yritysten nettoluotonanto eli rahoitusasema oli vajaa miljardi euroa ylijäämäinen, kun ylijäämä edellisenä vuonna oli neljä miljardia euroa.

Rahoituslaitosten palkkiotuotot vähenivät kolme prosenttia, mutta korkokate (välilliset rahoituspalvelut) kasvoi 10 prosenttia edellisestä vuodesta. Luotto- ja talletuskanta kasvoivat edelleen ja vuoden keskimääräinen korkotaso oli korkeampi kuin edellisenä vuonna. Rahoitus- ja vakuutuslaitosten rahoitusasema oli runsaat miljardi euroa ylijäämäinen.

Julkisyhteisöjen ylijäämä edelleen lähes 8 miljardia euroa

Valtionhallinnon rahoitusasema oli vielä viime vuonna ylijäämäinen, 1,6 miljardia euroa. Valtion verotulot välillisistä veroista kasvoivat kaksi prosenttia, mutta välittömiä veroja kertyi puolitoista prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna, koska yhteisöverotulot vähenivät. Maksetut tulonsiirrot kunnille ja kuntayhtymille (ml. arvonnlisäveron palautus) kasvoivat 10 prosenttia ja tulonsiirrot sosiaaliturvarahastoille 7 prosenttia.

Valtion kulutusmenot kasvoivat nimellisesti lähes 8 prosenttia ja investoinnit noin 11 prosenttia.

Kuntien ja kuntayhtymien rahoitusasema oli miltei tasapainossa, alijäämä oli 0,4 miljardia euroa. Kuntien verotulot kasvoivat yli kuusi prosenttia. Kulutusmenot kasvoivat nimellisesti 7 prosenttia ja investoinnit lähes 12 prosenttia.

Työeläkelaitosten viime vuoden rahoitusylijäämä kohosi uuteen ennätykseen, lähes 7 miljardiin euroon kerättyjen työeläkemaksujen ansiosta.

Yhteensä julkisyhteisöjen rahoitusasema eli nettoluotonanto oli 8,1 miljardia euroa ylijäämäinen. EMU-ylijäämä poikkeaa hieman kansantalouden tilinpidon mukaisesta julkisyhteisöjen nettoluotonannosta ja se oli 8,2 miljardia euroa eli 4,5 prosenttia bruttokansantuotteesta. Ylijäämä oli jonkin verran pienempi kuin edellisenä vuonna,

jolloin se oli 5,2 prosenttia bruttokansantuotteesta. Julkisyhteisöjen ns. EMU-velka pieneni 34,2 prosenttiin bruttokansantuotteesta.

Julkisten menojen suhde bruttokansantuotteeseen (pois lukien sisäiset siirrot) kasvoi 49 prosenttiin. Edellisenä vuonna suhdeluku oli 47,3 prosenttia.

Veroaste eli verojen ja pakollisten sosiaaliturvamaksujen suhde bruttokansantuotteeseen nousi viime vuonna 43,1 prosenttiin. Edellisenä vuonna veroaste oli 43 prosenttia.

Kotitalouksien reaalitytulot kasvoivat kaksi prosenttia

Kotitalouksien käytettävissä oleva tulo kasvoi edelleen viime vuonna, nimellisesti 5,4 prosenttia ja reaalisesti kaksi prosenttia.

Bruttotuloja lisäsi eniten palkkasumman kasvu lähes 7 prosenttia, mikä oli seurausta ennen kaikkea ansiotason kohoamisesta, mutta myös työllisyys parani verrattuna edelliseen vuoteen. Kotitalouksien saamat sosiaalietuudet kasvoivat vajaat viisi prosenttia. Maa- ja metsätalouden yrittäjätulo aleni 14 prosenttia ja omistusasunnoista saatu laskennallinen asuntotulo 20 prosenttia, mikä aiheutui korkomenojen kasvusta. Muut yrittäjätulot alenivat puoli prosenttia. Yhteensä yrittäjätulo pieneni lähes 10 prosenttia. Kotitalouksien maksamat välittömät verot kasvoivat runsaat viisi prosenttia.

Kotitalouksien kulutusmenot kasvoivat nimellisesti 5,3 prosenttia. Kulutusmenot olivat suuremmat kuin käytettävissä oleva tulo, joten säästämisaste eli säästön suhde käytettävissä olevaan tuloon oli -1,4 prosenttia. Toisin sanoen kotitalouksien juoksevat tulot eivät täysin riittäneet kulutusmenojen kattamiseen. Kotitalouksien kiinteät investoinnit vähenivät nimellisesti neljä prosenttia asuntoinvestointien vähenemisen takia. Kotitalouksien rahoitusasema oli lähes viisi miljardia euroa alijäämäinen.

Kotitalouksien velkaantumisaste oli 104 prosenttia eli suurempi kuin koskaan aiemmin. Velkaantumisaste on luottokannan suhde vuoden käytettävissä olevaan tuloon.

Seuraava tarkistus tammikuussa 2010

Vuoden 2008 kansantalouden tilinpitoa tarkistetaan seuraavan kerran tammikuussa 2010, jolloin samalla tarkistetaan koko aikasarja vuodesta 1975 alkaen.

Tarkistetut ennakkotiedot perustuvat 3.7.2009 käytettävissä olleisiin tietoihin talouskehityksestä.

Laatuseloste on saatavissa Tilastokeskuksen Internet-sivuilta <http://tilastokeskus.fi/til/vtp/laa.html>. Tarkempia tietoja kansantalouden tilinpidon menetelmistä löytyy Tilastokeskuksen internetsivuilta: <http://tilastokeskus.fi/til/vtp/men.html>.

Liitetaulukot

Bruttokansantuote (BKT) markkinahintaan 1975-2008*¹⁾

	Käypiin hintoihin, milj. euroa	Viitevuoden 2000 hintoihin, milj. euroa	Arvon muutos, %	Volyymin muutos, %	Hinnan muutos, %	BKT asukasta kohti, euroa
Vuosi						
1975	18 045	69 431	.	.	.	3 830
1976	20 474	69 616	13,5	0,3	13,2	4 332
1977	22 527	69 847	10,0	0,3	9,7	4 754
1978	24 882	71 664	10,5	2,6	7,7	5 235
1979	28 864	76 667	16,0	7,0	8,4	6 058
1980	33 322	80 590	15,4	5,1	9,8	6 971
1981	37 665	81 613	13,0	1,3	11,6	7 847
1982	42 368	84 081	12,5	3,0	9,2	8 777
1983	47 216	86 559	11,4	2,9	8,3	9 723
1984	52 824	89 194	11,9	3,0	8,6	10 820
1985	57 499	92 120	8,9	3,3	5,4	11 730
1986	61 864	94 539	7,6	2,6	4,8	12 579
1987	66 814	97 903	8,0	3,6	4,3	13 547
1988	75 712	102 897	13,3	5,1	7,8	15 308
1989	84 780	108 469	12,0	5,4	6,2	17 079
1990	89 747	108 558	5,9	0,1	5,8	18 000
1991	85 698	101 780	-4,5	-6,2	1,8	17 092
1992	83 041	97 978	-3,1	-3,7	0,7	16 470
1993	83 924	97 076	1,1	-0,9	2,0	16 566
1994	88 103	100 545	5,0	3,6	1,4	17 312
1995	95 912	104 490	8,9	3,9	4,8	18 777
1996	99 259	108 356	3,5	3,7	-0,2	19 368
1997	107 576	115 074	8,4	6,2	2,1	20 929
1998	117 058	121 087	8,8	5,2	3,4	22 716
1999	122 685	125 835	4,8	3,9	0,9	23 753
2000	132 198	132 198	7,8	5,1	2,6	25 541
2001	139 789	135 774	5,7	2,7	3,0	26 945
2002	143 808	137 910	2,9	1,6	1,3	27 650
2003	145 795	140 407	1,4	1,8	-0,4	27 968
2004	152 151	145 597	4,4	3,7	0,6	29 107
2005	157 070	149 627	3,2	2,8	0,5	29 946
2006*	167 009	156 993	6,3	4,9	1,3	31 713
2007*	179 659	163 591	7,6	4,2	3,2	33 970
2008*	184 728	165 294	2,8	1,0	1,8	34 769

1) *Ennakkotieto. Aikasarjoja tarkistetaan vuoden 2010 aikana. Vuodesta 1975 lähtien aikasarjat ovat poimittavissa tietokantataulukoista.

Huoltotase vuosina 2007*-2008*¹⁾

	Käypiin hintoihin, milj. euroa		Viitevuoden 2000 hintoihin, milj. euroa		Arvon muutos, %		Hinnan muutos, %		Volyymin muutos, %	
	2007*	2008*	2007*	2008*	2007*	2008*	2007*	2008*	2007*	2008*
Taloustoimi										
Bruttokansantuote markkinahintaan	179 659	184 728	163 591	165 294	7,6	2,8	3,2	1,8	4,2	1,0
Tavaroiden ja palvelujen tuonti	73 056	79 582	67 043	71 709	8,7	8,9	2,1	1,8	6,5	7,0
Tarjonta yhteensä	252 715	264 310	230 046	236 377	7,9	4,6	2,9	1,8	4,9	2,8
Tavaroiden ja palvelujen vienti	82 127	86 761	83 340	89 444	8,8	5,6	0,7	-1,6	8,1	7,3
Kulutusmenot	129 123	136 847	112 017	114 181	5,5	6,0	2,9	4,0	2,5	1,9
Yksityiset kulutusmenot	90 685	95 574	82 304	83 876	5,6	5,4	2,3	3,4	3,3	1,9
Julkiset kulutusmenot	38 438	41 273	29 942	30 535	5,1	7,4	4,3	5,3	0,8	2,0
Kiinteän pääoman bruttomuodostus	36 566	38 098	32 857	32 965	13,6	4,2	4,5	3,8	8,7	0,3
Yksityinen kiinteän pääoman bruttomuodostus	32 047	33 327	29 105	29 226	13,8	4,0	4,4	3,6	9,0	0,4
Julkinen kiinteän pääoman bruttomuodostus	4 519	4 771	3 809	3 799	12,6	5,6	5,4	5,9	6,8	-0,3
Varastojen muutokset	3 465	1 964
Kysynnän erät yhteensä	251 281	263 670	230 310	236 945	8,1	4,9	2,4	2,0	5,5	2,9
Tilastollinen ero	1 434	640

1) *Ennakkotieto. Aikasarjoja tarkistetaan vuoden 2010 aikana. Vuodesta 1975 lähtien aikasarjat ovat poimittavissa tietokantataulukoista.

Kansantulo vuosina 2007*-2008*¹⁾

	Milj. euroa		Osuus, %		Muutos, %	
	2007*	2008*	2007*	2008*	2007*	2008*
Taloustoimi						
Palkat ja palkkiot	68 729	73 381	45,1	47,1	5,9	6,8
Työnantajan sosiaaliturvamaksut	16 919	18 096	11,1	11,6	5,2	7,0
Omaisuus- ja yrittäjätulot, netto	45 749	42 772	30,0	27,5	8,1	-6,5
Yritykset	19 154	14 828	12,6	9,5	3,2	-22,6
Asuntoyhteisöt	-384	-466	-0,3	-0,3	102,1	21,4
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	1 262	1 429	0,8	0,9	-16,0	13,2
Julkisyhteisöt	5 175	6 443	3,4	4,1	33,3	24,5
Kotitaloudet	19 806	19 685	13,0	12,6	10,9	-0,6
siitä yrittäjätulo maataloudesta	1 029	783	0,7	0,5	10,6	-23,9
yrittäjätulo metsätaloudesta	1 803	1 661	1,2	1,1	51,1	-7,9
laskennallinen asuntotulo	2 429	1 949	1,6	1,3	-26,7	-19,8
muu yrittäjätulo	4 074	4 050	2,7	2,6	4,4	-0,6
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat	736	853	0,5	0,5	6,7	15,9
Julkisyhteisöjen saamat tuotannon ja tuonnin verot	21 110	21 460	13,8	13,8	3,4	1,7
Kansantulo	152 507	155 709	100,0	100,0	6,1	2,1
Kiinteän pääoman kuluminen	27 066	28 602	.	.	8,5	5,7
Bruttokansantulo	179 573	184 311	.	.	6,5	2,6
Työsuhteoptiotulot (milj. euroa)	399	270	.	.	-20,2	-32,3
Kansantulo henkeä kohti, euroa	28 836	29 307	.	.	5,7	1,6
Keskiväkiluku, 100 henkeä	52 887	53 130	.	.	0,4	0,5

1) *Ennakkotieto. Aikasarjoja tarkistetaan vuoden 2010 aikana. Vuodesta 1975 lähtien aikasarjat ovat poimittavissa tietokantataulukoista.

Nettoluotonanto vuosina 2007*-2008*¹⁾

Sektori	Milj. euroa	
	2007*	2008*
Koko kansantalous	7 396	4 980
Yritykset	4 061	920
Asuntoyhteisöt	-298	-296
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	744	1 094
Julkisyhteisöt	9 406	8 145
Valtionhallinto	3 803	1 635
Paikallishallinto	-269	-351
Sosiaaliturvarahastot	5 872	6 861
Työeläkelaitokset	5 355	6 757
Muut sosiaaliturvarahast	517	104
Kotitaloudet	-5 471	-4 716
Kotit. palv. voittoa tavoittel	388	473
Sektoreittain jakamaton	-1 434	-640
Ulkomaat	-7 396	-4 980

1) *Ennakkotieto. Aikasarjoja tarkistetaan vuoden 2010 aikana. Vuodesta 1975 lähtien aikasarjat ovat poimittavissa tietokantataulukoista.

Laatuseloste: Kansantalouden tilinpito

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1

Kansantalouden tilinpito on laaja, tilastoihin perustuva kokonaisjärjestelmä, jolla kuvataan kansantalouden toimintaa. Kansantalouden tilinpidon tarkoituksena on tuottaa taloustoimiin ja niiden luokituksiin perustuva systemaattinen kuva kansantalouden rakenteesta ja sen muutoksista.

Kansantalouden tilinpidossa kuvataan kaikkien kansantaloudessa toimivien yksiköiden taloudellista (eli rahassa mitattavaa) toimintaa. Tilinpidossa esitetään Suomen kansantalouden tilaa ja kehitystä kuvaavat keskeiset tunnusluvut, bruttokansantuote ja bruttokansantulo sekä näiden komponentit. Kansantalouden tuotantoa, tuloja, tulojen käyttöä ja pääoman muodostusta kuvataan sektoreittain. Tuotanto-, työllisyys- ja pääoman muodostustiedot esitetään myös toimialoittain. Kansantalouden tilinpitoa voidaan käyttää analysoitaessa kansantalouden rakennetta, yksittäisiä osia tai piirteitä, kansantalouden kehitystä ajankohdasta toiseen tai kansantalouden suhdetta toisiin kansantalouksiin.

1.2

Kansantalouden tilinpidon järjestelmä käyttää kuvauksessaan tilastoyksiköitä ja niiden ryhmittelyjä (institutionaaliset yksiköt ja sektorit; toimipaikat ja toimialat; kotimaa ja ulkomaat; virrat ja varannot; tuotteet panos-tuotoskehikossa). Yksiköiden välillä ja sisällä tapahtuvia taloustoimia käytetään tilinpidon kuvauksen välineenä. Keskeisiä käsitteitä ovat bruttokansantuote, (brutto)kansantulo, käytettävissä oleva tulo, kulutusmenot, säästö ja nettoluotonanto /-otto. Käytetyt luokitukset liittyvät tilastoyksiköihin: institutionaalinen sektoriluokitus, toimialaluokitus, tuottajatyypiluokitus, tuoteluokitus, tasapainoerien ja taloustoimien luokitus, julkisyhteisöjen tehtäväluokitus, kulutus- ja pääomatarvaiden luokitukset. Kansantalouden tilinpito käyttää laajasti Tilastokeskuksen talous- ja sosiaalitalastoja, lisäksi käytetään hallinnollisia aineistoja mm. julkisen talouden laskelmia sekä Tilastokeskuksen ulkopuolella tuotettuja taloustilastoja ja eräitä erityistilastoja ja -tietoja suoraan niiden tuottajilta.

1.3

Kansantalouden tilinpitoa koskeva perussäädös on Neuvoston asetus 25-06-1996: ESA95 Regulation: Council Regulation 2223/96. Se perustuu kansainväliseen kansantalouden tilinpidon suositukseen System of National Accounts, 1993. EU:n tasolla on lisäksi runsaasti tarkentavaa lainsäädäntöä ja ohjeistusta.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

2.1

Kansantalouden tilinpito on muista talous- ja sosiaalitalastoista johdettu tilasto, joka laaditaan EU:n asetuksessa ja SNA:ssa määriteltyjen käsitteiden, luokitusten ja tilirakenteiden mukaisesti. Tilinpito on luonteeltaan kokonaistutkimus, jossa tulee arvioida myös ne talouden alueet, joista ei ole perustilastointia tai rekisteröintiä saatavissa, kuten esimerkiksi harmaa talous. Kansantalouden tilinpidon kohde on määritetty alueellisesti (domestic, national) talousyksikön sijainnin mukaan ja taloustoimien luonteen mukaan. Talouden kuvaus rajataan SNA:ssa ja ESA:ssa esitetyn rajauksen mukaisesti. Esimerkiksi kotitalouksien sisällä tehtävät palkattomat kotitaloustyöt eivät ole tuotantoa kansantalouden tilinpidossa.

Useat kansantalouden tilinpidon tiedot lasketaan sekä käypiin että kiinteisiin hintoihin. Kiinteähintaisissa laskelmissa on siirrytty viiden vuoden välein vaihdettavasta kiinteästä perusvuodesta vuosittain vaihtuvaan perusvuoteen. Indeksikaava säilyy kuitenkin edelleen Laspeyres-tyyppisenä.

Laadintamenetelmistä löytyy lisää informaatiota osoitteesta: <http://tilastokeskus.fi/til/vtp/men.html>

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

3.1

Kansantalouden tilinpidon sisältö, käsitteet, määritelmät ja laskentamenetelmät ovat tarkasti määriteltyjä (vrt. 1.3.). EU valvoo noudattamista säännönmukaisesti ja laskentamenetelmistä on kirjoitettu EU:n määräämät

yksityiskohtaiset menetelmäkuvaukset (ks. linkki kohdassa 5). Erityisesti on huomattava, että perusaineistoista puuttuvasta ns. harmaasta taloudesta on tehty erillisiä selvityksiä ja tutkimuksia ja näiden perusteella on täydennetty kansantalouden tilinpidon laskelmia. Tilinpidon tarkkuutta, osuvuutta, seurataan säännöllisesti ja ennakkolukujen muuttumista tarkkaillaan.

3.2

Kansantalouden tilinpito käyttää kaikkia mahdollisia lähdeaineistoja. Näiden antama kuva taloudesta ei yleensä ole ristiriidaton. Tilinpidon laadinnassa on siten voitava päätellä eri lähteiden tiedon laatu ja käyttökelpoisuus. Käytännössä varsinkin ennakkotietojen osalta tiedot ovat puutteellisia. Tarkkuustasoa kuvastaa ennakkolisessa kansantalouden tilinpidossa oleva tilastollinen ero, joka ilmentää sitä kysynnän ja tarjonnan välistä eroavuutta, jota ei ole voitu selvittää. Ero esitetään tietoja julkaistaessa. Lopullisissa tiedoissa kysynnän ja tarjonnan tasapainotus tehdään tarkalla tuotetasolla eikä tilastollista eroa esiinny.

Kansantalouden tilinpidon sektoreittaisia nettoluotonantoja verrataan rahoitustilinpidossa laskettuihin nettoluotonantoihin, jotka perustuvat eri lähteisiin kuin ns. reaalitylinpito. Sektoreittaisten nettoluotonantojen välinen ero julkaistaan rahoitustilinpidossa.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Ensimmäiset vuositilinpidon ennakkotiedot vuodesta t valmistuvat vuoden t+1 helmikuun lopussa tai maaliskuun alussa. Ensimmäinen versio on tietosisällöltään suppeampi kuin varsinainen kansantalouden tilinpito. Tietosisältö vastaa neljännesvuosittaisen kansantalouden tilinpidon tietosisältöä, mutta sisältää lisäksi myös sektoritilien koko tietosisällön ennakkotiedot kaikkien sektorien osalta.

Vuositilinpidon toinen versio valmistuu vuoden t+1 heinäkuun alkupuoliskolla. Tällöin laaditaan ensimmäisen kerran kansantalouden tilinpito vuodesta t kaikkien reaalitylinpidon tilien osalta ja noin 100 toimialan tarkkuudella. Tarjonta- ja käyttötaulukkoja ei vielä laadita.

Kolmas versio valmistuu vuoden t+2 tammikuun lopussa ja neljäs lopullinen versio, vuoden t+2 joulukuussa. Neljäs versio sisältää yksityiskohtaiset tarjonta- ja käyttötaulukot.

Esimerkki vuoden 2005 kansantalouden tilinpidon eri versioiden valmistumisajoista:

Versio	Valmistumiskuukausi
1	Helmikuu 2006
2	Heinäkuu 2006
3	Tammikuu 2007
4	Joulukuu 2007

Kun kansantalouden tilinpidon eri versioita laaditaan, käytetään hyväksi kaikki käytettävissä olevat tiedot. Kullakin kerralla vain osa tiedoista muuttuu.

Ensimmäistä versiota laadittaessa (helmikuussa vuonna t+1) käytettävissä on neljännesvuositilinpidon lähdeaineisto sekä esim. kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviot ja valtion kirjanpilotiedot 12 kuukaudelta.

Toista versiota laadittaessa (kesä-heinäkuussa vuonna t+1) useat lähteet ovat jo lopullisia, mutta esim. teollisuuden ja joidenkin muiden toimialojen rakennetilastotiedot ovat ennakkollisia.

Kolmatta versiota laadittaessa (tammikuussa vuonna t+2) uutena tietoaaineistona on käytettävissä muun muassa verotusaineisto. Lopullisina tilastoina käytettävissä on mm. kuntien ja kuntayhtymien talustilastot sekä yritys- ja toimipaikkarekisteri, eri toimialojen rakennetilastot, teollisuuden tuotetilasto.

Neljättä versiota laadittaessa (marras-joulukuussa vuonna t+2) ei käytettävissä ole enää uusia lähdetilastoja tai aineistoja, ellei jonkin lähdetilaston ilmestyminen ole poikkeuksellisesti viivästynyt. Tässä vaiheessa laaditaan tuotekohtaiset tarjonta- ja käyttötaulukot, jotka muodostavat lopullisen kansantalouden tilinpidon.

Vuotta t kuvaavat kansantalouden tilinpidon luvut julkaistaan toimiala- ja sektoritasolla helmikuun lopussa tai maaliskuun alussa t+1 (ensimmäinen edellisen vuoden ennakkotieto), heinäkuussa t+1 ja tammikuussa t+2. Lopulliset luvut laaditaan tuotetasolla tasapainotettuna normaalisti joulukuussa t+2. Vuositilinpidon taulukkojulkaisu ilmestyy helmikuussa t+2, sisältäen lopulliset tiedot vuodesta t-2 ja ennakkolliset tiedot vuodesta

t-1. Pidemmällä aikavälillä voidaan myös aikasarjoja taaksepäin joutua muuttamaan esim. laskentamenetelmien, luokitusten tai käsitteiden muuttumisen takia. Kiinteähintaisia sarjoja voidaan laskea taaksepäin eri perusvuosilla.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

5.1

Keskeiset tiedot julkistetaan Tilastokeskuksen internet-sivuilla. Ensimmäisestä ennakkotiedosta järjestetään tiedotustilaisuus. Koko tietosisällön sisältävä Taulukot-julkaisu ilmestyy vuosittain yleensä helmikuussa. Kaksi kertaa vuodessa laaditaan viimeisimpiä vuosia koskeva julkaisu joko paperijulkaisuna (helmi-maaliskuussa) tai sähköisenä (heinäkuussa). Kaikki julkaistavat tiedot ovat saatavissa myös Astika -aikasarjatietokannan kautta tai sähköisessä muodossa. Tilastokeskuksen internet-sivuilla julkaistavien tietojen määrää tullaan lisäämään.

5.2

Kansantalouden tilinpidon järjestelmän metatietoja ovat ESA95 ja SNA93 (vrt. kohta 1.3.) sekä eräät muut menetelmäkäsikirjat, joita on lueteltu mm. Eurostatin internet-sivuilla:

<http://forum.europa.eu.int/irc/dsis/nfaccount/info/data/index.htm#section1>

Kansantalouden tilinpito -tilaston kotisivuilta löytyy **Suomen laskentamenetelmän kuvaus:** <http://tilastokeskus.fi/til/vtp/men.html>. Muita metatietoja ovat esim. Tilastokeskuksen käsitetietokannan tiedot sekä toimiala- ja sektoriluokitukset: [Tilastokeskus - tietoa tilastoista](#).

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Kansantalouden tilinpidon luvuista on saatavissa yhdenmukainen aikasarja vuositasolla alkaen vuodesta 1975. Lisäksi on historiallisia sarjoja, joista pisimmät alkavat vuodesta 1860. Kansantalouden tilinpidon tiedot ovat vertailtavissa muiden maiden vastaaviin tietoihin. Parhaiten vertailtavuus toimii EU:n ja OECD:n jäsenmaiden kesken.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Kansantalouden tilinpito on muista tilastoista johdettu tilasto, jossa yhden tiedon arviointiin useasti käytetään monia eri lähdetilastoja. Tiedoissa saattaa olla eroja tilinpidon käyttämiin lähdetietoihin verrattuna. Lähdetilastojen ja kansantalouden tilinpidon välillä saattaa olla myös käsitteellisiä eroja. Esimerkkeinä mainittakoon tilinpidon pääoman muodostuksen vs. yritysten rakennetilastojen käyttöomaisuuden käsitteet ja käytettävissä olevan tulon käsite tilinpidon ja tulonjakotilaston välillä.

Tilinpito on ainoa käytettävissä oleva koko talouden kehitystä kuvaava yhtenäinen tilasto.

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Kansantalous 2009

Lisätietoja

Olli Savela (09) 1734 3316

Aila Heinonen (09) 1734 3338

Vastaava tilastojohtaja:

Ari Tyrkkö

skt.95@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tilastokeskus, myyntipalvelu
PL 4C
00022 TILASTOKESKUS
puh. (09) 1734 2011
faksi (09) 1734 2500
myynti@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1795-8881 (pdf)
ISBN 978-952-244-122-5 (pdf)